Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm, B. No: 2021/18553 (06.05.2026)

Karar metni resmî kaynaktan aktarılmıştır; heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/18553)

Karar Tarihi: 6/5/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, soruşturma dosyasındaki bilgilerin ele geçirilmesine yönelik şikâyet hakkında etkili bir ceza soruşturması yapılmaması nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Belediye başkanı olarak görev yapan başvurucu hakkında terör örgütü propagandası yapma, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme veya aşağılama, silahlı terör örgütüne üye olma suçlarından ... Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından 2019 yılında soruşturma başlatılmıştır. Anılan soruşturma kapsamında yazılan talimat doğrultusunda 15/5/2020 tarihinde ... Sulh Ceza Hâkimliğince başvurucunun evinde ve işyerinde arama izni verilmesine, arama sırasında ve sonucunda gerek soruşturmaya konu atılı suça ilişkin gerekse soruşturma konusu atılı suçla ilgisi olmayıp başka bir suçun işlendiğini gösterir delil elde edildiğinde muhafaza altına alınmasına ve el konulmasına karar verilmiştir. Belirtilen bu karara istinaden yapılan arama sırasında başvurucunun evinde ele geçirildiği iddia edilen bir ajandada bomba yapımı ile ilgili not bulunduğu şeklindeki haberlerin tüm basın ve sosyal medya mecralarında yer aldığını iddia eden başvurucu, hakkında gizlilik kararı verilen soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin izni ve rızası olmaksızın basına verildiğinden bahisle şikâyetçi olmuştur.

3. Başsavcılık tarafından gizliliğin ihlali suçu hakkında yürütülen soruşturmada ... İl Emniyet Müdürlüğüne (Emniyet Müdürlüğü) müzekkere yazılarak soruşturmanın gizliliğini ihlal eden kişilere yönelik araştırma yapılması, açık kimlik ve adres bilgilerinin tespit edilmesi ve tespit edilen kişilerin savunmalarının alınması istenmiştir. Emniyet Müdürlüğünce müzekkere cevabında özetle bahse konu paylaşımın internet üzerinden birçok platformda paylaşıldığının görüldüğü ancak paylaşımın ilk olarak kim tarafından hangi tarih, saat ve çevrim içi sistemde paylaşıldığının kesin olarak tespitinin imkânlar dâhilinde mümkün olmadığı, bu nedenle tespit yapılamadığı bildirilmiştir.

4. Yapılan soruşturma sonucunda Başsavcılık tarafından 10/12/2020 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Kararda yapılan tahkikat neticesinde Emniyet Müdürlüğünce düzenlenen araştırma tutanağında soruşturma konusu olan fotoğrafın ilk kullanıcı tarafından hangi tarih, saat ve çevrim içi sistemde paylaşıldığının kesin olarak tespitini yapabilecek sistemin bünyelerinde bulunmadığı ve bu sebeple ilgili kullanıcının tespitinin yapılamadığı belirtildiğinden şüphelinin açık kimlik ve adres bilgilerinin tespitinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca soruşturmanın devamı hâlinde yeni delillere ulaşmanın teknik ve hukuki açıdan mümkün olmadığı, daimî arama kararı verilerek zamanaşımı süresince dosyanın elde tutulmasının pratik bir yarar sağlama ihtimalinin olmadığı vurgulanmıştır. Bunun yanında failin tespit edilme imkânı olmadığından kolluk görevlilerinin üç ayda bir failin tespit edilemediğine dair düzenleyeceği tutanakların dosya kapsamına alınmasının dosyanın gereksiz belgelerle kabartılması ile gereksiz iş ve emeğe

neden olacağı, bu durumun usul ekonomisine uygun olmayacağı kanaatine ulaşıldığı belirtilmiştir.

5. Başvurucu, anılan kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde arama sonucunda elde edildiği belirtilen bilgi ve belgelerin kuvvetle muhtemel evde aramayı yapan polis memurları tarafından basına verildiğini, soruşturma sırasında elde edilen notların yeğenine ait olduğunun ve yeğeninin silahlı güvenlik sertifikası almak için gittiği kursta tuttuğu notlar olduğunun ortaya çıktığını vurgulamıştır. Bununla birlikte başvurucu, toplumda infial yaratacak şekilde asılsız iddialara yol açan, kendisinin yazılı ve görsel basında ... olarak lanse edilmesine neden olan fotoğrafların yapılan ev araması sırasında çekildiğinin açık olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak başvurucu, aramaya katılan hiçbir polis memurunun ifadesinin alınmadığını ve olaydan sorumlu olan ilgili Emniyet Müdürlüğünün vermiş olduğu cevap sonucunda kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verildiğini ifade ederek soruşturma gizliliğini ihlal eden faillerin eylemleri nedeniyle lekelenmeme hakkının ihlal edildiğine işaret etmiştir.

6. ... Sulh Ceza Hâkimliği (Hâkimlik) 31/12/2020 tarihli kararıyla itirazın reddine kesin olarak karar vermiştir. Hâkimlik, kararında faili meçhul şüpheli hakkında verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğunu ifade etmiştir.

7. Başvurucu, nihai kararı 7/3/2021 tarihinde tebellüğ ettikten sonra 5/4/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

8. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

9. Başvurucu; hakkındaki soruşturma sırasında yapılan aramada elde edilen belgenin fotoğrafının kalmış olduğu evde çekildiğini, bu fotoğrafın basın ve yayın organları tarafından yayımlandığını, kuvvetle muhtemel evde aramayı yapan polis memurları tarafından basına verildiğini ifade etmiştir. Bu nedenle yapmış olduğu şikâyet kapsamında ise başvurucu; etkili bir soruşturma yürütülmediğini, soruşturmanın gizliliğinin ihlal edilmesi nedeniyle hakkında asılsız haberler yapıldığını, Başsavcılık tarafından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının, özel hayata saygı hakkının ve mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

10. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurucunun özel hayata saygı hakkı ile bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edilip edilmediği konusunda yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ile somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında önceki beyanlarını tekrar etmiştir.

11. Anayasa'nın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir: "Herkes, özel hayatına ... saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ... gizliliğine dokunulamaz."

12. Somut olayda başvurucunun şikâyetlerinin özü, özel hayatına ve özel hayatının gizliliğine yönelik saldırılara karşı devletin pozitif yükümlülüklerine uygun şekilde etkili bir soruşturma sürecinin yürütülmediği iddiasıdır. Dolayısıyla başvurunun Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen özel hayata saygı hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

13. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

14. Anayasa'nın 20. maddesinde herkesin özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu ve özel hayatın gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmekte olup bu düzenlemede yer verilen özel hayatın gizliliği hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi çerçevesinde özel hayata saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan hakka karşılık gelmektedir (emsal başvuru [2. B.], B. No: 2013/1614, 3/4/2014, § 37). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarında özel hayatın eksiksiz bir tanımı bulunmayan geniş bir kavram olduğu belirtilmektedir. Özel hayata saygı hakkı alt kategorisinde geçen özel hayat kavramı AİHM tarafından oldukça geniş yorumlanmakta ve bu kavrama ilişkin tüketici bir tanım yapılmaktan özellikle kaçınılmaktadır (emsal başvuru [GK], B. No: 2018/10286, 2/7/2020, § 62).

15. Anayasa'nın 20. maddesinde koruma altına alınan özel hayata saygı hakkı bağlamında devlet, kişilerin özel ve aile hayatına keyfî olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin haksız saldırılarını önlemekle yükümlüdür. Özel hayat, geniş bir kavram olup bu kavramın kapsayıcı bir tanımının yapılması oldukça zordur. Bununla beraber bu kavram; kişinin maddi ve manevi bütünlüğü, fiziksel ve sosyal kimliği, bireyin ismi, cinsel yönelimi, cinsel yaşamı gibi unsurları korumaktadır. Kişisel bilgiler ve veriler, kişisel gelişim, aile hayatı vb. konular da bu hakkın içinde yer almaktadır (emsal başvuru [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 61; emsal başvuru [2. B.], B. No: 2013/4825, 24/3/2016, § 43).

16. Özel hayata saygı hakkı kapsamında korunan hukuksal çıkarlardan biri de bireyin mahremiyet hakkıdır. Ancak mahremiyet hakkı sadece yalnız bırakılma hakkından ibaret olmayıp bu hak bireyin kendisi hakkındaki bilgileri kontrol edebilme hukuksal çıkarını da kapsamaktadır. Bireyin kendisine ilişkin herhangi bir bilginin kendi rızası olmaksızın açıklanmaması, yayılmaması, bu bilgilere başkaları tarafından ulaşılamaması ve rızası hilafına kullanılamaması, kısaca bu bilgilerin mahrem kalması konusunda menfaati bulunmaktadır. Bu husus, bireyin kendisi hakkındaki bilgilerin geleceğini belirleme hakkına işaret etmektedir (AYM, E. 2009/1, K. 2011/82, K.T. 18/5/2011; E. 1986/24, K. 1987/7, K.T. 31/3/1987; emsal başvuru [1. B.], B. No: 2013/9660, 21/1/2015, § 32).

17. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan hak kapsamında devletin -pozitif bir yükümlülük olarak- yetki alanında bulunan tüm bireylerin haklarını kamusal makamların yanı sıra diğer bireylerin eylemlerinden kaynaklanabilecek müdahalelere karşı yargısal tedbirler alma yükümlülüğü bulunmaktadır. Ancak bu yükümlülüğün yöntemi konusunda devletin geniş takdir yetkisinin bulunduğu açıktır (emsal başvuru [1. B.], B. No: 2015/19298, 8/5/2019, § 33; emsal başvuru [2. B.], B. No: 2015/18988, 9/5/2019, § 33). Geniş takdir yetkisi kapsamında yerine getirilmesi beklenen söz konusu pozitif yükümlülük, özellikle olayın kim tarafından nasıl gerçekleştirildiği konusunda aydınlatılmasını gerekli kılan durumların bulunması hâlinde etkili soruşturma yapılmasını ve haklarının korunmasını göz ardı etmeyen bir kovuşturma süreci yürütülmesini içerir. Her durumda soruşturmalar ya da yargılamalar neticesinde yargısal makamlarca ulaşılan sonuçların ihlal edildiği ileri sürülen hakkın içerdiği güvenceleri koruyacak şekilde ilgili ve yeterli gerekçelerle açıklanması gerekir (benzer şekilde değerlendirmeler için bkz. emsal başvuru [GK], B. No: 2018/16857, 29/9/2022, § 29; emsal başvuru [GK], B. No: 2020/15944, 20/3/2025, § 26).

18. Somut olayda başvurucu, hakkındaki soruşturma kapsamında elde edilen belgelerin bilgisi ve rızası olmaksızın başkalarıyla paylaşılması üzerine soruşturmanın gizliliğinin ihlal edildiği iddiasıyla şikâyetçi olmuştur. Yürütülen soruşturma sonucunda ise Başsavcılık, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Kararda Emniyet Müdürlüğünden gelen müzekkere cevabına istinaden failin tespit edilme imkânı olmadığı gerekçesine yer verildiği görülmektedir. Buna karşılık başvurucunun, hakkındaki soruşturma kapsamında yapılan arama sırasında elde edilen delillerin fotoğrafının çekilip basına verilmesinde Emniyet Müdürlüğünde görevli polislerin sorumlu olduğu yönünde iddiasının bulunduğu

anlaşılmaktadır.

19. Başsavcılık tarafından yapılan soruşturmada sadece Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılarak soruşturmanın gizliliğini ihlal eden şüphelilerin tespitinin yapılması istenmiş olup Emniyet Müdürlüğünün cevabına göre şüphelilerin tespitinin mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık başvurucunun şikâyetinde ise basın, yayın ve sosyal medya aracılığıyla yayımlanan fotoğrafların arama sırasında çekildiğine ilişkin iddianın ileri sürüldüğü görülmüştür. Bunun yanında başvurucunun itiraz dilekçesinde aramaya katılan hiçbir polis memurunun ifadesinin alınmadığına ve iddiaları hakkında yeterli araştırma yapılmadığına vurgu yaptığı gibi şikâyetin tarafı olan Emniyet Müdürlüğünün müzekkere cevabının verilen karara esas alındığı yönünde itirazlarının da bulunduğu tespit edilmiştir. İtiraz aşamasında Hâkimlik tarafından verilen kararda da ileri sürülen usuli eksikliklere ilişkin bir değerlendirme yapılmadığı görülmekle aşamalarda verilen kararlarda başvurucunun iddialarının ve itirazlarının karşılandığını söylemek mümkün görünmemektedir. Bu hususlarla beraber söz konusu delillere ait fotoğrafların ne suretle ele geçirildiğinin araştırılmaması, başvurucu tarafından şüpheli olabilecekleri iddia edilen kişilerin ifadesinin alınması konusunda başvurucunun taleplerinin karşılanmamasının soruşturmanın açıklığını temin etmediğine ve soruşturma sürecinde başvurucunun usule ilişkin güvencelerden yeterli şekilde yararlandırılmadığına işaret etmek gerekmektedir.

20. Böylelikle, somut başvuruya konu olan süreçte verilen kararların başvurucunun özel hayata saygı hakkının içerdiği güvenceleri koruyacak şekilde ilgili ve yeterli gerekçe içermediği, gereken araştırmaların yapılmadığı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak kamusal makamlarca üstlenilmesi gereken pozitif yükümlülüğün gerektirdiği şartların somut olayda yerine getirilmediği anlaşıldığından Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altında bulunan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

III. GİDERİM

22. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve 1.000.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

23. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği soruşturma makamının yapması gereken iş, yeniden soruşturma işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek soruşturma sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. emsal başvuru [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; emsal başvuru [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; emsal başvuru [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

24. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı, varılan sonuçtan bağımsız olup şüpheli kişi veya kişiler hakkında mutlaka kamu davası açılması gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak soruşturmanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak soruşturma sonunda da delillerin soruşturmayla ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili soruşturma makamına aittir.

25. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin özel hayata saygı hakkına yönelik ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere ... Cumhuriyet Başsavcılığına (Sor. No: 2020/2275) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

D. 487,60 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.487,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/5/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.